

Inatsisartunut ilaasortaq Anders Olsen
-/ MAANI

**Kommunit akornanni naligiinnginnermut kiisalu inuusuttut ilinniarsimasullu
amerlassusaasa ineriartornerat pillugit Naalakkersuisut isumaat pillugu § 37
naapertorlugu apeqquteqaammut 2025/175-imut akissut**

Matumuuna apeqqummut matuma kinguliani allassimasunut akissut nassiunneqarpoq.

Allakkat ulluat: 02-01-2026
Suliap nr. 2025 - 18332
Akt id. 25838060

P. O. Box 1037
3900 Nuuk
Tel. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 63 50
E-mail: oed@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Kommunit akornanni naligiinnginnerneq pillugu apeqqut 2026-mut aningaasanut inatsit pillugu isumaqatigiisummi toqqaannartumik sammineqarmat, Naalakkersuisut aallarniutigalugu erseqqissassavaat. Innuttaasunut paasissutissat malillugit utoqqaat amerliartortussaannerat aningaasaqarnikkullu tatisimaneqarneq, nunarput tamakkerlugu naligiimmik atugassaqaartitaallutik atugarissaartinneqarnissamut periarfissaannik sunniisussat, Namminersorlutik Oqartussat kommunillu nalaattussaagaat, tassani akuersaarneqarpoq. Ingerlatsiviit akornanni "ajornartorsiutit kaamiinnartarnissaat" aaqqiissutissatut attanneqarsinnaanngitsoq, kisianni tamakkiisumik isiginnittumik iliuuseqarnissaq aallaavigalugu pisortat suliaasaqarfiisa tamarmiusut isornartorsiulluni qiviarnissaat pisariaqartinneqartoq, isumaqatigiisummi erseqqissarneqarpoq.

Taamaattumik kommunit inissisimaneriniq, suliaassanik suliarinnittarneriniq aningaasaqarnikkullu sinaakkutissat aaqqissuussaasumik misissorneqarnissaat pisariaqartinneqartoq, illuatungeriit aningaasanut inatsit pillugu isumaqatigiisummi isumaqatigiissutigaat. Suliaqarneq taanna aaqqissuussaannermut ataatsimiititaliaq, kommunip aaqqissuussaannerannik aaqqissuusseqqinnissamut inassuteqaatinik saqqummiussisussaq, aqquutigalugu aallartinneqareerpoq. Tassani aamma ilaatinneqarpoq innuttaasunut iluaqutaasumik suliaassat pingaernerit suliarinissaannut kommunit aningaasaqarneranni, aningaasartuuteqartarneranni periarfissaannilu assigiinngissutaasunik nalilersuinissaq.

Kommunini aaqqissuusseqqinnissaq pisussaq, "naligiinnerusumik atugassaqaartitsinissaq" qulakkeerniarlugu kommunit akornanni aningaasaqarnikkut nalimmassaasarnerup nalilersoqqinneqarneranik aamma kinguneqartussaavoq. Tamatuma kingunerisaanik Naalakkersuisut kommunit peqatigalugit aaqqissuussinikkut assigiinngissutaasut paasiniaarlugit iluarsiniarlugillu tulleriissaartumik periaaseqarlutik sulipput, taamaalilluni naligiissaarisarnermi innuttaasunut paasissutissatigut nikittoqarsimani aningaasartuuteqartarnermilu assigiinngissutaasut annertunerusumik takuneqarsinnaallutik.

**Apeqqut 1) Apeqqut 2025/157-mi kisitsisit takoreerlugit, Naalakkersuisut suli
isumaqarpat kommunit akornanni naligiinnginnerneq ilumut piunngitsoq?**

Naalakkersuisut apeqqutip matuma siulianiittup akissuteqarfiginerani oqaatigaat kommunit akornanni naligiinngitsoqanngitsoq. Innuttaasunut paasissutissat akileraarutigullu isertitat eqqarsaatigalugit kommunit akornanni assigiinngissuteqartoq, apeqqummi 2025/157-imi nassuiarneqarpoq. Taamaattumik kommuninut nalimmassaannermut aaqqissuussinnermut siunertaavoq innuttaasunut paasissutissani

assigiingissutaasut pakkersimaarnissaat. kommuninut nalimmassaanermut aaqqissuussineq pillugu sukumiisortaannut takuuk *apeqqut 2025/157*.

Apeqqu 2) Innuttussuseq aallaavigalugu Kommune Kujalleq, Kommuneqarfik Sermersuumut sanilliullugu 76 %-inik 65-it sinnerlugit ukiulinnik innuttaqarnerunera Naalakkersuisut qanoq isumaqarfigaat?

Kommune Kujalleq Kommuneqarfik Sermersuumiit 76 procentinik amerlanerusunik 65-it sinnerlugit ukiulinnik innuttaqartoq oqassalluni eqqoqqissaanngilaq. Kisianni Kommune Kujallermit inuit 65-it sinnerlugit ukiullit Kommuneqarfik Sermersuumiit 76 procentinik amerlanerusut eqqorpoq.

Kommuneqarfik Sermersuumi innuttaasut 7,5 procentii 65-it sinnerlugit ukioqarput. Kommune Kujallermit innuttaasut 13,2 procentii 65-it sinnerlugit ukioqarput. Inuit 65-it sinnerlugit ukiullit taamaalillutik 5,7 procentpointinik amerlanerupput, 76 procentinut naapertuuttumik, *takuuk takussutissiaq 1*.

Takussutissiaq 1

Innuttaasut 65-ileereersut amerlassusaat kommuninut agguarlugit, 2025

	Innuttaasut, katillugit	Innuttaasut, 65- ileereersut	65-ileereersut amerlassusai, procentinngorlugu
Kommune Kujalleq	6.110	809	13,2
Kommune Qeqertalik	5.969	697	11,7
Qeqqata Kommunia	9.179	986	10,7
Avannaata Kommunia	10.989	1.003	9,1
Kommuneqarfik Sermersooq	24.229	1.827	7,5
Nuna tamakkerlugu	56.542	5.324	9,4

Nassuiaat: Ilusilami innuttaasut 65-it sinnerlugit ukiullit, 66-99-inik ukiullit naatsorsorneqartut, 1. januar 2025 kommunini tamani innuttaasunit amerlassusai aammalu amerlassusai naatsorsorneqarput. Kommunit innuttaasut 65-it sinnerlugit ukiullit amerlanerpaaffii malillugit tulleriinnilerneqarput.

Najoqqutarisaq: Naatsorsueqqissaartarfiup nammineq naatsorsugai.

Innuttaasut 65-it sinnerlugit ukiullit kommunimi sullissinernik atuinerusarmata kiisalu suliffeqarnermut attuumassuteqannginnerusarlutik, kommunit sulisinnaassusillit ukiullit avataanniittunik innuttaqortunerit taarsiivigineqartariaqaralarput. Ilaatigut tamatuma eqqarsaatigineqarnissaanut naapertuuttumut allatut agguaanissamut, ilaatigullu innuttaasut amerlassusaasa nalinginnaasumik kommunini aningaasartuutitut sunniteqartarnerisa sillimaffiginissaa eqqarsaatigalugu, kommuninut nalimmassaanermut aaqqissuussineq aaqqissuussaavoq.

Apeqqu 3) Kommunit, Kommuneqarfik Sermersuup avataaniittut ukiut amerlanngitsut qaangiuppata, inuusuttunit aammalu ilinniarsimasunit najugaqarfigineqarunnaarsimanissaat Naalakkersuisut ernumanartutut isiginngilaat?

Kommunitsinni tamani inuusuttut periarfissaqarluarnissaasa pingaartinneqarnissaa Naalakkersuisut pingaartippaat. Matuma kinguliani apeqqu 4-mut aamma 5-imut akissuteqaammi tamanna itisilerneqarpoq. Kisianni inuiaqatigiinni tamani pissutsinik atuuttoqartarpoq. Siullertut innuttaasut sumi nunassiffigerusutaminni nunassinnissamut

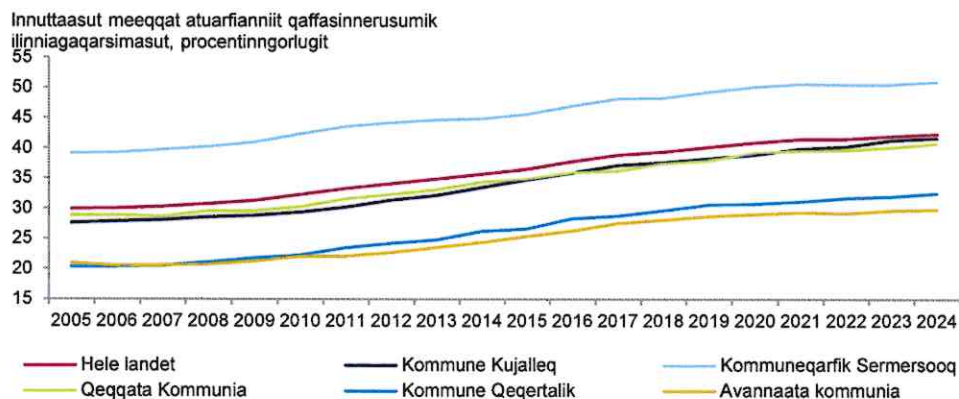
pisinnaatitaapput. Aappaatut illoqarfinnut nutsertarnek nunarsuarmi takussaavoq, aamma maani Nunatsinni uagutsinnut sunniisarluni. Tamanna ilaatigut Nuna tamakkerlugu pilersaarusiornermut nassuiaammi 2017-imeersumi itisilerneqarpoq; "Suleqatigiinnissaq pisariaqartinneqartoq", aammalu nalunaarusiami "Sumi najugaqarusuppit? - Inuit najukkaminni qanoq isilluni najugaqartiinnarnissaannut imaluunniit nuunnissaannut misissuineq" 2024-mi septembarimeersumi.

Innuttaasut ineriartornerat siunissami nunatsinni maani inuusuttut ikinnerulernerannik malitseqartussatut naatsorsuutigineqartoq eqqorpoq. Taamatuttaaq Kommuneqarfik Sermersuumi inuusuttut ilinniarsimasullu kommuninit allanit amerlanerunerat eqqorpoq. Taamaattoq tamatumani ukualuit qaangiuppata kommunit Kommuneqarfik Sermersuup avataaniittut inuusuttut ilinniarsimasuniillu najugaqarfigineqarunnaarsimanissaat inerniliutiinnarneqarsinnaanngilaq.

Ukiut 20-t kingulliit isigalugit kommunitisinni tamaginni ilinniarsimasut malunnaatilimmik amerliartorsimapput, *takuuk ilusiliaq 1*.

Ilusiliaq 1

Kommunit akimorlugit inuit qaffasinnerusumik ilinniagaqarsimasut amerlassusaasa ineriartornerat, 2005-2024

Nassuiaat Takussutissiami 16-74-inik ukiullit meeqqat atuarfianniit qaffasinnerusumik ilinniagaqarsimasut, kommunit akimorlugit 16-74-inik ukiulinnit tamaginnit amerlassusaattut, naatsorsorneqarput. Meeqqat atuarfianniit qaffasinnerusumik ilinniagaqarsimasuni makkua ilaatinneqarput: Ilinniarnertuutut ilinniartitaaneq, Inuussutissarsiutinut ilinniartitaaneq, Sivikitsumik ingerlaqqiffiusumik ilinniartitaaneq, Bachelorimut ilinniartitaaneq, Professionsbachelorimut ilinniartitaaneq, Ilinniagartuutut ilinniartitaaneq, Phd. aamma ilisimatuutut ilinniartitaaneq.

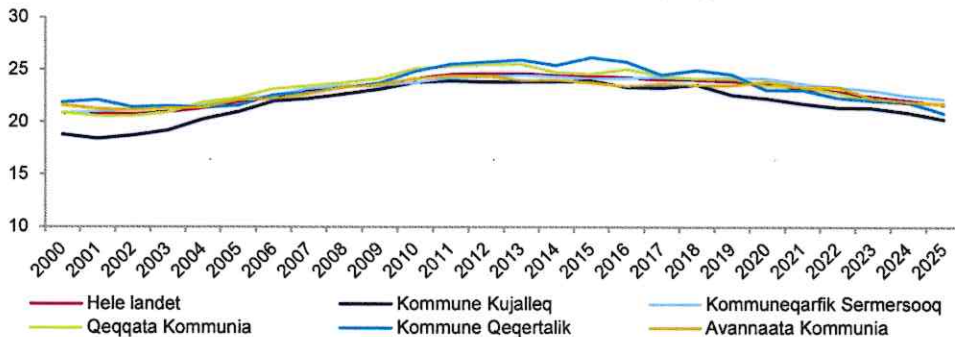
Najoqqutarisaq: Naatsorsueqqissaartarfiup nammineq naatsorsugai.

Kommunit akimorlugit inuusuttut (15-30-nik ukiullit) amerlassusai assigiinngillat. 2025-mi Kommuneqarfik Sermersuumi inuusuttut amerlanerupput (22,2 pct.) aammalu Kommune Kujallerimi ikinnerullutik (20,3 pct.). 2018-ip missaaniit siumut kommunini tamaginni inuusuttut ikiliallaarsimapput. Ikilisanerit Kommuneqarfik Sermersuup avataani kommunini annertuneruvoq, kisianni malunnaatilimmik annertunerunani, aammalu ineriartornerat kommunit ilaasa ukiut aggersut iluanni inuusuttortaarussimanissaasa naatsorsuutiginiisaannut pissutissaqalersitsinngilaq, *takuuk ilusiliaq 2*.

Ilanngussaq 2

Kommunit akimorlugit inuusuttut (15-30-nik ukiullit) amerlassusaasa ineriartornerat, 2000-2025

15-30-nik ukiullit kommunini innuttaasunit tamaginnit amerlassusaat, procentinngorlugit

Nassuiaat: Takussutissiami 15-30-nik ukiullit kommunit akimorlugit innuttaasunit tamaginnit amerlassusai naatsorsorlugit.

Najoqqutarisaq: Naatsorsueqqissaartarfiup nammineq naatsorsugai.

Apeqqu 4) Kommuneqarfik Sermersuup saniatigut kommunit allat inuusuttunit aammalu ilinniagaqarsimasunit siunissami sulii najugaqarfigineqarsinnaajuaannarnissaat Naalakkersuisut qanoq qulakkeerniarpaat?

Siullertut nunarput tamakkerlugu inuusuttunut ilinniarfinnut pissusiviusuni isersinnaanissaat soorunami attuumassuteqarpoq. Meeqqat atuarfiata kingorna ilaatigut Sisimiuni, Aasianni Qaqortumilu GUX-imi, Sisimiuni KTI-mi (Teknikimik Ilinniarfik) aamma Kalaallisuuliornermik Ilinniarfimmi, Campus Kujallermi TNI-mi aamma Narsami takornariartitsinermit ilinniarfinni, Inuussutissalerinermit ilinniarfimmi kiisalu Ilulissani Perorsaanermik Ilinniarfimmi ilinniarnissamut periarfissaqarpoq. Nunarput tamakkerlugu sumiiffinni allani ilinniartitaanermit suliniutinik pilersitsinissaq pillugu misissuinerit ingerlanneqarput.

Aappaattut naalakkersuisooqatigiinnissamut isumaqatigiisummi allassimavoq, ungasianiit atuartitsinikkut najukkamilu najugaqaannarluni ilinniarnissamut periarfissanik pitsanngorsaanissaq siunertaralugu, nunatsinni internet-ikkut attaviit nukittorsarneqarnissaat pingaartinneqartoq. Immikkut ilisimasalinnik sumi sulisussarsiortoqartarneranut inoqarfiup angissusaa pingaaruteqarpoq. Pitsaanerusumik qarasaasiatigut attaveqaasersuutit ungasianiit sulinissamut tunngavissiisarput, taamaallilluni qaffasissumik ilinniagaqarsimasut illoqarfinni minnerusuni nunassissinnaallutik aammalu sulii atorfinnik immikkut ilisimasaqarfiusussanik isumaginnissinnaaginnassallutik, aamma inoqarfiup angissusaa najukkami ujartuinermit killiliigaluarpalluunniit.

Apeqqu 5) Kommuneqarfik Sermersuup saniatigut kommunit allat aamma aningaasarsiornikkut ineriartornermit peqataanissaat Naalakkersuisut qanoq qulakkeerniarpaat?

Takornariartitsinermit suliassaqaarfiup aatsitassanullu suliassaqaarfiup ineriartortinneqarnerat Kommuneqarfik Sermersuup avataani kommunini aningaasaqarnikkut ingerlataqarnerulersitsinissamut periarfissaqarput. Suliassaqaarfiit

taakkua nunatsinni siunissami aningaasaqarnermi suli annertunerusumik
ilaatinneqalernissaat Naalakkersuisut sulissutigigaat ilisimaneqarpoq.

Taamatuttaaq suliniutissanik amerlanerusunik Kommuneqarfik Sermersuup avataani
siuariartortitsineramik nukittorsaasinnaasunik naalakkersuisooqatigiinnissamut
isumaqatigiissut imaqarpoq. Tassani ilaatigut ilaatinneqarpoq kiffartuussinissamut
isumaqatigiissutit iluarsaanneqarnissaat pillugu siunnerfik, nunarput tamakkerlugu
inunnik angallassinertup akikinnerulernissaanut eqaannerulernissaanullu
tunngavissiususaq. Tassani aamma ilaatinneqarpoq takornariartitsisarneq najukkanilu
pisariaqartitsineq sillimaffigalugit umiarsualivinnut mittarfinnullu nunami namminermi
pilersaarummik ataatsimoortumik suliaqarnissaq atuutsitsilernissarlu, tassani ilaallutik
Tasiilami Ittoqqortoormiini mittarfiliornissaq. Aamma aalisakkap ataatsip
isertitaqartigineqarnerulernissaa siunertaralugu aammalu tunisassianik
piareersagaangitsunik avammut nioqquteqartarnermut taarsiullugu najukkani
aningaasarsiorititsinerulernissaq siunertaralugit, suliniutissanik aalisarnermi tunisassianik
pitsanngorsaanerulersitsisinnaasunik paasinarsitsisinissamik suliaqarneq
Naalakkersuisut aallartippaat.

Tamatuma saniatigut sinaakkutissatut isumaqatigiissuteqartoqarpoq, ilaatigut nunatsinni
sumiiffinni arlalinni attaveqaasersuutini annertunerusumik sanaartornissamik
siunnerfeqartumik, tamatumalu aamma Kommuneqarfik Sermersuup avataani
siuariartortitsinissaq tunngavissittussaavaa.

Matuma siuliani allassimasut suliniutissanit, kommunit tapersersornissaannut
tunngatillugu Naalakkersuisut ingerlataannit, tigulaarinninneruinnarput. Taakku immikkut
suliniutaapput kommunit annertuumik nammineerlutik innuttaasunut naleqarnerpaatut
isigisamik tungaanut ineriartorsinnaanissaannut periarfissaqarnerulersitsisinissamik
ukkatarinniffiusut.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Múte B. Egede